

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E

privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. d) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. Se declară de utilitate publică de interes național lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale: R34 Hâncești – Leova – Cahul – Giurgiulești (sectorul Hâncești – Cantemir și sectorul Cahul – Giurgiulești), G88 Cornești – Boghenii Noi – Năpădeni – M5, G86 G88 – Dereneu – G85, G35 R14 – Țepilova – Vanțina – Căinari Vechi, G33 R12 – Mândâc – Zgurița – Mărculești – R13 (sectorul Căinari Vechi – Izvoare și sectorul Trifănești – R13), L163 Trifănești – Alexandrovca – Izvoare, G131 R35 – Bobocica – G132, G132 R35 – Baimaclia – Taraclia de Salcie – R32 (sectorul Tartaul – Baimaclia), G133 G132 – Tartaul – Gotești – R34, R1 Chișinău – Ungheni – frontiera cu România (sectorul Zagarancea – frontiera cu România), inclusiv a punctului de trecere a frontierei cu infrastructura conexă, M3 Chișinău – Comrat – Giurgiulești – frontiera cu România (sectorul M3.1 – punctul de trecere a frontierei cu România), M3.1 Giurgiulești – frontiera cu Ucraina, inclusiv a punctului de trecere a frontierei cu infrastructura conexă, drumul de ocolire a satului Giurgiulești (conexiunea dintre drumurile M3 – R34) cu zona de parcaj pentru transportul marfar, M1 Frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina (sectorul Frontiera cu România – M2) și (sectoarele II și III ale centurii mun. Chișinău).

Art. 2. Obiecte ale exproprierii, necesare pentru lucrările de construcție,

reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice și a punctelor de trecere a frontierei cu infrastructurile conexe menționate la art. 1, inclusiv, zonele de siguranță a acestora, sunt bunurile imobile (terenuri și/sau construcții) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ- teritoriale, situate în hotarele următoarelor localități:

R34 – mun. Hîncești, com. Mereșeni, com. Sărata Galbenă, sat. Caracui (r. Hîncești), or. Leova, com. Cneazevca, com. Sărăteni, com. Vozneseni, com. Cazangic, com. Sărata Nouă, sat. Cupcui (r. Leova), mun. Cahul, sat. Roșu, sat. Crihana Veche, com. Manta, sat. Vadul lui Isac, sat. Colibași, sat. Brânza, sat. Văleni, sat. Slobozia Mare, sat. Cășlița Prut și sat. Giurgiulești (r. Cahul);

G88 și G86 – or. Cornești, sat. Cornești, com. Boghenii Noi, com. Sinești, com. Hîrcești, com. Condrătești, sat. Năpădeni, sat. Cornova (r. Ungheni), sat. Rădeni, com. Dereneu și com. Onișcani (r. Călărași);

G35, G33 și L163 – sat. Lunga, com. Sevirova, com. Trifănești, com. Iliciiovca, com. Frumușica, com. Izvoare (r. Florești), com. Căinari Vechi, com. Regina Maria, com. Pârlița și com. Ocolina (r. Soroca);

G131, G132 și G133 – com. Gotești, com. Ciobalaccia, sat. Tartaul, com. Baimaclia, com. Enichioi, sat. Șamalia și sat. Vișniiovca (r. Cantemir); R1 – com. Zagarancea (r. Ungheni);

M3, M3.1 și drumul de ocolire a sat. Giurgiulești – sat. Cășlița Prut și sat. Giurgiulești (r. Cahul);

M1 – com. Leușeni, com. Cotul Morii, sat. Nemțeni, com. Ivanovca, com. Onești, sat. Bujor, com. Mirești, sat. Ciuciuleni (r. Hîncești), sat. Bolțun, sat. Cristești, com. Iurcenii, sat. Bursuc (r. Nisporeni), sat. Dolna, com. Micleușeni, com. Lozova, sat. Vorniceni, sat. Căpriana, sat. Scoreni (r. Strășeni), sat. Ulmu, sat. Malcoci, sat. Nimoreni, sat. Suruceni (r. Ialoveni), or. Chișinău, or. Durlești, sat. Ghidighici, com. Grătiești și com. Trușeni (mun. Chișinău).

Art. 3. Guvernul, în numele statului, va întreprinde toate măsurile de rigoare în vederea exproprierii bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național.

Art. 4. Plata despăgubirilor pentru exproprierea obiectelor indicate la art. 2 și cheltuielile pentru complexul de lucrări cadastrale și evaluare a bunurilor imobile se efectuează din contul fondului rutier.

Art. 5. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul legii a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. d) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
Îmbunătățirea condițiilor de trai, inclusiv sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure reprezintă unul din obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Moldova Europeană 2030, obiective care pot fi atinse prin implementarea proiectelor de reabilitare, modernizare și construcție a drumurilor publice. În context, necesită să fie declarate de utilitate publică de interes național lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale: R34 Hâncești – Leova – Cahul – Giurgiulești (sectorul Hâncești – Cantemir și sectorul Cahul – Giurgiulești), G88 Cornești – Boghenii Noi – Năpădeni – M5, G86 G88 – Dereneu – G85, G35 R14 – Țepilova – Vanțina – Căinari Vechi, G33 R12 – Mândâc – Zgurița – Mărculești – R13 (sectorul Căinari Vechi – Izvoare și sectorul Trifănești – R13), L163 Trifănești – Alexandrovca – Izvoare, G131 R35 – Bobocica – G132, G132 R35 – Baimaclia – Taraclia de Salcie – R32 (sectorul Tartaul – Baimaclia), G133 G132 – Tartaul – Gotești – R34, R1 Chișinău – Ungheni – frontiera cu România (sectorul Zagarancea – frontiera cu România), inclusiv a punctului de trecere a frontierei cu infrastructura conexă, M3 Chișinău – Comrat – Giurgiulești – frontiera cu România (sectorul M3.1 – punctul de trecere a frontierei cu România), M3.1 Giurgiulești – frontiera cu Ucraina, inclusiv a punctului de trecere a frontierei cu infrastructura conexă, drumul de ocolire a satului Giurgiulești (conexiunea dintre drumurile M3 – R34) cu zona de parcaj pentru transportul marfar, M1 Frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina (sectorul Frontiera cu România – M2) și (sectoarele II și III ale centurii mun. Chișinău). În conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, prin Hotărârile de Guvern nr. 612/2024 și nr. 722/2024 au fost create Comisiile pentru cercetarea prealabilă. În cadrul ședințelor de lucru în urma deliberărilor, Comisiile a stabilit existența elementelor justificative a premiselor economice- sociale, ecologice, de urbanism și amenajare a teritoriului și prin votul majorității membrilor prezenți a decis asupra necesității declarării utilității publice a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale nominalizate (anexat se prezintă procesele verbale).
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
<i>3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</i>
• Declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale nominalizate; • Definirea obiectelor exproprierii necesare pentru lucrările menționate la art. 1, inclusiv zonele de siguranță a acestora;

• Împuternicirea Guvernului să întreprindă măsurile necesare pentru exproprierea bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național; • Plata despăgubirilor pentru expropriere și cheltuielile pentru lucrările cadastrale și evaluarea bunurilor imobile se vor efectua din fondul rutier; • Subsecvent, pentru asigurarea realizării lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale nominalizate conform termenilor stabiliți proiectul de lege urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
<i>3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</i>
Nu au fost examinate.
4. Analiza impactului de reglementare
<i>4.1. Impactul asupra sectorului public</i>
Proiectul nu are impact direct asupra sectorului public. Consecutiv, construcția, reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor naționale va duce la îmbunătățirea infrastructurii de transport, facilitând mobilitatea și reducând timpul de călătorie. Acest lucru poate stimula dezvoltarea economică regională, atrăgând investiții și creând locuri de muncă.
<i>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</i>
Implementarea proiectului va necesita mijloace financiare care conform prevederilor proiectului vor fi acoperite din sursele fondului rutier, fără alocarea resurselor financiare suplimentare din bugetul de Stat. Mijloacele financiare respective rezidă în cheltuielile ce reies din procedurile de identificare, delimitare, formare și evaluare a bunurilor imobile și plata despăgubirilor pentru obiectele exproprierii. Quantumul despăgubirilor urmează a fi determinate ulterior în procesul de realizare a măsurilor necesare implementării proiectului de Lege propus spre examinare. Valoarea medie estimativă a despăgubirilor, după caz, în dependență de amplasament, pentru terenurile proprietate privată, situate pe amplasamentul lucrărilor de construcție a drumurilor, vor constitui în mediu pentru 1 ar de teren cu modul de folosință-agricol/arabil circa 1360 lei, iar pentru 1 ar de teren cu modul de folosință-pentru construcții circa 4300 lei.
<i>4.3. Impactul asupra sectorului privat</i>
În rezultatul implementării proiectului va fi posibilă executarea lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere drumurilor naționale menționate supra, ceea ce va influența pozitiv la ridicarea nivelului de trai al populației prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere naționale facilitând transportul de mărfuri și călători precum și dezvoltarea economică a țării..
<i>4.4. Impactul social</i>
<i>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</i>
Nu este aplicabil
<i>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</i>
Nu este aplicabil
<i>4.5. Impactul asupra mediului</i>
Proiectul nu are impact direct asupra mediului. Totodată, la construcția, reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor naționale vor fi respectate prevederile cadrului normativ din domeniul mediului.

<i>4.6. Alte impacturi și informații relevante</i>
Proiectul va contribui la realizarea obiectivelor stabilite pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Proiectul nu transpune acte ale UE.
<i>5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</i>
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul de lege a fost supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Sinteza obiecțiilor și propunerilor și avizele entităților publice de resort se anexează. Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege poate fi accesat pe portalul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental particip.gov.md .
https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13490
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de lege a fost supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Conform Raportului Centrului Național Anticorupție nr. ELO25/10283 din 15.01.2025, s-a concluzionat că în proiectul legii nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare. De asemenea, prin răspunsul nr. 04/2-556 din 17.01.2025, Ministerul Justiției a comunicat lipsa obiecțiilor și propunerilor de ordin juridic.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul nu contravine legislației naționale.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea va fi asigurată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, în colaborare cu autoritățile publice locale. Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru exproprierea bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național După implementarea acestui proiect va fi posibilă executarea nemijlocită a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere drumurilor naționale menționate supra, ceea ce va influența pozitiv la ridicarea nivelului de trai al populației prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere naționale facilitând transportul de mărfuri și călători precum și dezvoltarea economică a țării.

Secretar general adjunct

Tatiana NIRCA

SINTEZA

la proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe (număr unic 1105/MIDR/2024)
(denumirea proiectului actului normativ)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor (inclusiv Serviciul Vamal) (nr. 07/5-03/2/2 din 03.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Ministerul Mediului (nr.13-05/3669 din 27.12.2024)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 12-3823 din 19.12.2024)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 21-03/8 din 03.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr. 36/01-06/1544 din 18.12.2024)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Congresul Autorităților locale din Moldova	În art. 2. (<i>Obiecte ale exproprierii, necesare pentru lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice și a punctelor de trecere a frontierei cu infrastructurile</i>	Precizare S-a discutat telefonic cu expertul CALM, dl. Igor Cristal, ajungându-se la consens că articolul 2 din

(nr. 433 din 20.12.2024)	<i>conexe menționate la art. 1, inclusiv, zonele de siguranță a acestora, sunt bunurile imobile (terenuri și/sau construcții) proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în hotarele următoarelor localități)</i> cuvintele „hotarele următoarelor localități” este necesar a se substitui cu textul cu următorul cuprins: „hotarele următoarelor unități administrativ-teritoriale” sau, alternativ, „teritoriul administrativ al următoarelor unități administrativ-teritoriale” (teritoriul administrativ aparține UAT, iar o UAT include mai multe localități; art. 4 alin.(1) din Legea 764/2001).	proiectul de lege, oferă suficientă claritate atât în privința proprietății unităților administrativ-teritoriale, cât și enumeră expres localitățile în care se află bunurile imobile care cad sub incidența declarării de utilitate publică de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe.
Expertizare		
Ministerul Justiției (nr. 04/2-556 din 17.01.2025)	Lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Centrul Național Anticorupți (Raport nr. ELO25/10283 din 15.01.2025)	În proiectul legii nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.	Se ia act

Secretar general adjunct

Tatiana NIRCA